

1 Versie 8 september, 2050 woorden

2

3 Leden van de Staten-Generaal,

4

5 Nederlanders zijn steeds in staat de bakens te verzetten als omstandigheden daarom
6 vragen. Tijdens de crisis van de afgelopen jaren hebben we die kracht opnieuw gezien. En
7 met resultaat. De economie is weer aan het groeien. Dankzij de inzet en het
8 doorzettingsvermogen van ondernemers, werknemers en veel anderen in de samenleving
9 staat Nederland er in sociaal-economisch opzicht relatief goed voor. Het herstel wordt niet
10 alleen gedragen door de export, maar ook door factoren als een groeiende consumptie,
11 aantrekkende bedrijfsinvesteringen en een krachtig herstel in belangrijke sectoren als de
12 bouw en de woningmarkt. Voor het eerst in lange tijd komen de groeiprognoses weer boven
13 de twee procent en ontwikkelen de overheidsfinanciën zich in de goede richting.

14

15 Bij al deze redenen om de toekomst positief en met vertrouwen tegemoet te zien, is er geen
16 aanleiding om achterover te leunen. De werkloosheid is nog te hoog. Het aantal banen
17 neemt weliswaar toe, maar te veel mensen kunnen nog geen werk vinden.

18

19 Met de voorgenomen veranderingen in het belastingstelsel wil de regering een impuls geven
20 aan banengroei en de koopkracht van mensen. De loonkosten voor werknemers die het
21 minimumloon of net iets meer verdienen, worden verlaagd. Daarmee wordt het financieel
22 aantrekkelijker om bijvoorbeeld schoonmakers, onderwijsassistenten en caissières in dienst
23 te nemen of te houden. Een lagere inkomstenbelasting stimuleert de consumptie en
24 daarmee de werkgelegenheid. Hierdoor, en door de beschikbare loonruimte in de private en
25 publieke sector, wordt koopkrachtverbetering mogelijk voor alle werkenden. Voor
26 gepensioneerden en mensen met een uitkering blijft de koopkracht op peil.

27

28 Het is belangrijk dat iedereen het herstel gaat voelen, zodat mensen weer met groeiend
29 optimisme naar de toekomst durven kijken. Nederland is van oudsher een land met een
30 evenwichtige inkomensverdeling en een grote, sterke middenklasse. Generaties groeiden op
31 in de overtuiging dat zij zichzelf konden verbeteren door te ondernemen, te studeren, te
32 werken en maatschappelijk actief te zijn. Nu de economie aantrekt en er voorzichtig ruimte
33 ontstaat voor herstel van koopkracht en werkgelegenheid, kan het vertrouwen terugkeren dat
34 ook toekomstige generaties het beter krijgen.

35

36 De regering draagt daaraan bij door de kwaliteit en toegankelijkheid van voorzieningen zeker
37 te stellen. In Nederland moeten mensen kunnen rekenen op goede zorg, hoogwaardig en

38 toegankelijk onderwijs, adequate sociale voorzieningen en een solide pensioenstelsel.
39 Samen met een goed functionerende woningmarkt en arbeidsmarkt stelt dit mensen in staat
40 vorm te geven aan hun toekomst. De noodzakelijke hervormingen van de laatste jaren zijn
41 hierop gericht. Ze zijn met breed politiek draagvlak tot stand gekomen en komen tegemoet
42 aan de behoefte aan keuzevrijheid, zelfstandigheid en maatwerk.

43

44 Veel maatregelen zijn net ingegaan. De grote opgave is nu om ze goed en zorgvuldig uit te
45 voeren, met aandacht voor onbedoelde en ongewenste gevolgen, zeker voor de meest
46 kwetsbaren. De regering werkt daar de komende jaren intensief aan. Waar mensen in de
47 knel komen, zijn aanpassingen nodig, zoals bij het persoonsgebonden budget.

48

49 Iedereen wil gezond en zelfstandig oud worden. Als dat op enig moment niet meer kan,
50 willen mensen kunnen rekenen op goede ondersteuning en zorg, voor een waardige oude
51 dag. Er komt structureel 210 miljoen euro beschikbaar om de zorg in de verpleeghuizen te
52 verbeteren en ruimte te maken voor meer persoonlijke aandacht.

53

54 Dit najaar presenteert de regering een werkprogramma waarin zij de plannen voor het
55 toekomstige pensioenstelsel verder uitwerkt. Het is belangrijk dat alle werkenden de
56 mogelijkheid hebben een goed pensioen op te bouwen. Het stelsel kan transparanter,
57 eenvoudiger en persoonlijker worden, met een juiste balans tussen keuzevrijheid en
58 risicodeling.

59

60 Jonge ouders krijgen in een veeleisende periode van hun leven meer ruimte om werk en
61 gezin te combineren. De kinderopvangtoeslag gaat omhoog. Er komen extra plekken voor
62 peuteropvang die betaalbaar zijn voor alle ouders. Het bevallingsverlof voor vaders wordt
63 verlengd.

64

65 Een belangrijk resultaat van het hervormingsbeleid is dat het hoger onderwijs er ongeveer
66 4000 docenten bij krijgt en nog enkele honderden onderzoekers met een onderwijstaak. Voor
67 studenten betekent het fors meer persoonlijke aandacht, intensievere begeleiding en een
68 betere entree op de arbeidsmarkt. Deze investering in onderwijskwaliteit wordt betaald uit
69 geld dat vrijkomt door de invoering van het studievoorschot voor studenten.

70

71 In november 2015 presenteert de regering de Nationale Wetenschapsagenda, die wordt
72 opgesteld in nauwe samenwerking met topwetenschappers en vooraanstaande
73 ondernemers. Het doel is om de sterke punten van de Nederlandse wetenschap uit te
74 bouwen en keuzes te maken die zorgen voor een herkenbaarder profiel van instellingen. Dit

75 geeft niet alleen een impuls aan de internationale positie van onze universiteiten, maar ook
76 aan de innovatie- en concurrentiekracht van onze industrie en andere kennisintensieve
77 sectoren.

78

79 Al deze maatregelen, hervormingen en investeringen dragen bij aan verder economisch
80 herstel en aan het behoud van de hoge kwaliteit van de Nederlandse samenleving. Die
81 kwaliteit heeft ook een immateriële kant. Mensen maken zich zorgen over onderwerpen als
82 de verruwing in de samenleving en de onderlinge omgangsvormen. In Nederland gaan
83 tolerantie en veel ruimte voor het individu traditioneel samen met een sterk ontwikkelde
84 solidariteit en onderlinge betrokkenheid. Die gedeelde waarden vertegenwoordigen een
85 groot maatschappelijk kapitaal. Ze zorgen ervoor dat alle inwoners van het Koninkrijk zich in
86 vrijheid kunnen ontplooien, zich beschermd weten en zich thuis kunnen voelen. Deze
87 gekoesterde manier van leven staat ook centraal tijdens de gezamenlijke viering van 200
88 jaar Koninkrijk. Samen met de Caribische delen van het Koninkrijk blijft Nederland werken
89 aan een goede toekomst.

90

91 De overheid heeft een voorbeeldfunctie bij het uitdragen van gedeelde waarden. De
92 integriteit van het openbaar bestuur mag niet ter discussie staan. De overheid stelt regels en
93 handhaaft die om de openbare orde en veiligheid te bewaken. Waar onder- en bovenwereld
94 vermengd raken, wordt dit aangepakt. Daarvoor komt extra geld beschikbaar.

95

96 Waarden zijn echter niet alleen een zaak van de overheid, maar ook van alle inwoners van
97 ons land. Wie het eigen belang of de eigen overtuigingen boven alles stelt, beperkt de ruimte
98 voor een ander en zet collectieve waarden en verworvenheden onder druk. Juist de normale
99 en respectvolle omgang met elkaar vraagt om alertheid en een actieve houding van ieder
100 van ons, zoals dat past in de lange Nederlandse traditie van verantwoordelijk burgerschap.
101 Dit geldt zeker wanneer agenten, wegwerkers, ambulanceverpleegkundigen en anderen die
102 met hart en ziel werken voor de publieke zaak, te maken krijgen met verbaal of fysiek
103 geweld.

104

105 De dreiging van radicalisering en terroristische aanslagen in Europa zet de samenleving
106 onder druk. Hierdoor komt niet alleen de veiligheid van mensen in het geding, het is ook een
107 voedingsbodem voor onderling wantrouwen en een gevaar voor de sociale cohesie in ons
108 land. We moeten voorkomen dat conflicten in het buitenland een polariserend effect hebben
109 in onze samenleving. Het is cruciaal dat we ons tegen deze dreiging wapenen. Het kabinet
110 reserveert daarom structureel extra geld om de operationele taak van de veiligheidsdiensten,
111 het verzamelen en analyseren van informatie, en het preventiebeleid te versterken.

112

113 De dreiging van een terroristische aanslag is geen geïsoleerd probleem, maar een direct
114 gevolg van de opkomst van jihadistische stromingen in Syrië, Irak en andere landen in het
115 Midden-Oosten en Noord-Afrika. Daarnaast is de instabiliteit in de ring rond Europa in het
116 afgelopen jaar verder toegenomen door de Russische annexatie van de Krim en het conflict
117 in Oost-Oekraïne. Ook andere brandhaarden bedreigen de internationale rechtsorde,
118 bijvoorbeeld in Mali, Jemen en Afghanistan. Al deze ontwikkelingen raken direct en indirect
119 aan onze veiligheid en vrijheid.

120

121 Het meest prangend is de situatie van de grote aantallen mensen die in vaak onveilige en
122 overvolle boten en op andere manieren naar Europa gaan om hier asiel te vragen. De
123 schrijnende beelden van mensen op drift die dagelijks tot ons komen vanuit onder meer Kos
124 en Calais, leggen een scala aan problemen en persoonlijk leed bloot, waarvoor geen
125 gemakkelijke en snelle oplossingen bestaan. Deze problemen zijn ontstaan door militaire
126 conflicten, politieke instabiliteit, schendingen van mensenrechten, armoede en gebrek aan
127 kansen en toekomst.

128

129 De vluchtelingenstroom groeit en duldt geen afwachtende houding. De huidige situatie
130 creëert spanningen in Europa. Dit vraagt om scherpe keuzes voor beperking van de instroom
131 en een betere verdeling over de lidstaten. Er is een integrale aanpak nodig die rekening
132 houdt met alle relevante factoren. Het gaat dan onder meer om internationale
133 conflictbeheersing, opvang in de regio, het tegengaan van mensensmokkel, een strenge
134 maar rechtvaardige asielpcedure in elk land, een effectief terugkeerbeleid en perspectief
135 op integratie voor mensen die niet kunnen terugkeren naar het land van herkomst. Alleen zo
136 kan recht worden gedaan aan het humanitaire aspect en aan het maatschappelijk draagvlak
137 in Nederland en andere Europese landen.

138

139 De regering kiest in het buitenlands beleid met overtuiging voor internationale samenwerking
140 en een geïntegreerde aanpak, onder andere in EU-, NAVO- en VN-verband. Militaire en
141 juridische acties moeten samengaan met samenlevingsopbouw, versterking van de
142 rechtsstaat, diplomatie in de regio, noodhulp en handelsbevordering.

143

144 Voor de NAVO geldt dat de lidstaten ervoor willen zorgen dat het bondgenootschap sneller in
145 staat is op dreigingen vanuit iedere windrichting te reageren. Daarvoor zijn aanpassingen
146 nodig; in de politieke besluitvorming en in militair opzicht. De regering stelt vanaf 2016
147 structureel extra geld beschikbaar voor de krijgsmacht, van 220 miljoen euro volgend jaar tot
148 345 miljoen in latere jaren. Dit geld wordt onder meer besteed aan verdere verbetering van

149 de operationele inzetbaarheid. Daarnaast komt er structureel extra geld beschikbaar voor de
150 Nederlandse deelname aan militaire missies. De manier waarop Nederlandse militairen zich
151 inzetten voor vrede en veiligheid, maakt indruk en wekt bewondering.

152

153 Veiligheid en migratie zijn twee internationale hoofdthema's die ook het Nederlandse EU-
154 voorzitterschap in de eerste helft van 2016 zullen tekenen. Als voorzitter wil Nederland een
155 pragmatische bruggenbouwer zijn. Alleen samen zijn we in staat onze collectieve veiligheid
156 te garanderen, onze gedeelde waarden te beschermen en het welzijn en de welvaart van de
157 inwoners van Europa het best te dienen. Voor ons land zijn economische groei en zoveel
158 mogelijk nieuwe en volwaardige banen belangrijke aandachtspunten. Daarvoor is een
159 innovatief Europa nodig met een goed functionerende interne markt en open handelsrelaties
160 met de rest van de wereld. Andere onderwerpen die tijdens het voorzitterschap aandacht
161 zullen vragen, zijn de positie van Griekenland en het Britse referendum over het
162 lidmaatschap van de EU. Het uitgangspunt van de regering blijft een Europa dat beter
163 functioneert en zich richt op hoofdzaken.

164

165 Een belangrijk podium waarop de EU zich als eenheid moet presenteren, is de VN-
166 klimaatop in Parijs in december 2015. Samen met de andere EU-lidstaten is de Nederlandse
167 inzet gericht op een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van schadelijke stoffen ten
168 opzichte van het niveau van 1990. Nederlandse multinationals hebben nu al een
169 internationale voorbeeldfunctie op het terrein van duurzame bedrijfsvoering, kennis en
170 kunde. De regering stelt bedrijven in staat fiscaal aantrekkelijker te investeren in
171 milieuvriendelijke technieken.

172

173 Tegengaan van klimaatverandering en verduurzaming van de economie zijn grote,
174 overkoepelende thema's. De gevolgen voor toekomstige generaties zijn heel direct en
175 concreet. Dat geldt zeker voor ons land, dat voor een groot deel onder de zeespiegel ligt.
176 Waterveiligheid heeft daarom hoge prioriteit. Op veel locaties wordt de komende jaren
177 gewerkt aan versterking van dijken en duingebieden. Dat gebeurt vaak op de meest
178 innovatieve manieren. Zo worden bij de vernieuwing van de Afsluitdijk veiligheid,
179 natuurontwikkeling en energieopwekking gecombineerd. Projecten als deze verstevigen de
180 goede internationale reputatie en positie van onze watersector en leveren een bijdrage aan
181 onze toekomstige energievoorziening.

182

183 Eerder dit jaar is besloten minder gas te winnen in Groningen vanwege de aardbevingen. De
184 Nationaal Coördinator Groningen stelt samen met de inwoners van het gebied een plan op
185 voor de versterking van woningen. De verminderde beschikbaarheid van gas maakt de

186 afspraken uit het Energieakkoord over de ontwikkeling van nieuwe vormen van energie extra
187 belangrijk. In december 2015 brengt het kabinet een rapport uit met een strategische visie op
188 de energievoorziening in Nederland.

189

190 Leden van de Staten-Generaal,

191

192 Nederland is een stabiel en aantrekkelijk land om in te leven. Ervoor zorgen dat dit zo blijft,
193 vraagt om ieders inzet en om blijvend investeren in de samenleving. In een instabiele
194 internationale omgeving en een samenleving in verandering dienen zich continu nieuwe
195 vraagstukken aan. De komende periode staat voor de regering in het teken van bijdragen
196 aan internationale stabiliteit en werken aan verder economisch herstel, aan groei van de
197 werkgelegenheid en aan een goede uitvoering van de ingezette hervormingen. Zo blijft
198 Nederland een land dat iedereen kansen en vertrouwen in de toekomst biedt. Daaraan werkt
199 de regering samen met u. U mag zich gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid
200 toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden.